

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เศรษฐกิจ

ศาสตร์

‘มัธยม’

แง่มุมอันหลากหลายในชีวิตประจำวัน

สารบัญ

คำนำ	4
สารบัญ	8
สารบัญรูป	16
สารบัญตาราง	18
สารบัญกรอบ	19
บทนำ เศรษฐศาสตร์ 'มัธยม' : แง่มุมอันหลากหลายในชีวิตประจำวัน	21
บทที่ 1 ระบบเศรษฐกิจแบบตลาด : เศรษฐศาสตร์คืออะไร	29
1.1 บทนำ : เศรษฐกิจกับเศรษฐศาสตร์ในสังคมมนุษย์	30
1.2 ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	31
1.2.1 ระบบจารีตประเพณี	32
1.2.2 ระบบการสั่งการ	33
1.2.3 ระบบตลาด	33
1.3 ตลาด	34
1.3.1 ตลาด (การซื้อขาย)	34
1.3.2 ความล้มเหลวของตลาด	37
1.4 กระแสการหมุนเวียน	41
1.4.1 หน่วยเศรษฐกิจ	41
1.4.2 ตลาด	44
1.5 เศรษฐกิจและเศรษฐศาสตร์	53
1.6 รัฐบาลกับเศรษฐกิจ	54
1.6.1 การส่งเสริมให้เกิดตลาด	54

1.6.2 การแก้ไขปัญหาความล้มเหลวของตลาด	55
1.6.3 การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ	56
1.7 บทสรุป : มนุษย์ในระบบเศรษฐกิจ	58
สรุปเนื้อหาบทที่ 1	59
คำถามชวนคิดบทที่ 1	61
รายการหนังสือแนะนำบทที่ 1	61
บทที่ 2 สัตว์เศรษฐกิจ : มนุษย์ในวิชาเศรษฐศาสตร์มีลักษณะอย่างไร	63
2.1 บทนำ : มนุษย์ในมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์	64
2.2 ความหามาได้ยาก ข้อจำกัด การตัดสินใจ ต้นทุนค่าเสียโอกาสและการเปลี่ยนแปลงที่หน่วย	67
2.3 อุปสงค์และอุปทานของสัตว์เศรษฐกิจ	72
2.3.1 เส้นอุปสงค์	73
2.3.2 เส้นอุปทาน	76
2.4 มนุษย์เป็นสัตว์เศรษฐกิจจริงหรือ	79
2.5 บทสรุป : ทำไมมนุษย์ยังคงเป็นสัตว์เศรษฐกิจในสายตาของนักเศรษฐศาสตร์	85
สรุปเนื้อหาบทที่ 2	87
คำถามชวนคิดบทที่ 2	89
รายการหนังสือแนะนำบทที่ 2	90
บทที่ 3 เงิน : ปัจจัยใดที่เชื่อมร้อยผู้คนในระบบเศรษฐกิจเข้าด้วยกัน	91
3.1 บทนำ : เงินและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	92
3.2 หน้าที่ของเงิน	93

3.2.1 สื่อกลางในการแลกเปลี่ยน	94
3.2.2 หน่วยวัดมูลค่า	94
3.2.3 สิ่งรักษามูลค่า	95
3.3 ตัวกลางทางการเงิน ตลาดการเงิน และอัตราดอกเบี้ย	96
3.3.1 ตัวกลางทางการเงิน	96
3.3.2 ตลาดการเงิน	104
3.3.3 อัตราดอกเบี้ย	105
3.4 การสร้างเงินของระบบธนาคารพาณิชย์	109
3.5 นโยบายการเงิน	113
3.5.1 การซื้อขายพันธบัตรในตลาด	114
3.5.2 การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยที่ปล่อยกู้ให้กับธนาคารพาณิชย์	114
3.5.3 การเปลี่ยนแปลงอัตราเงินสำรองตามกฎหมาย	115
3.6 ดัชนีราคาและเงินเฟ้อ	121
3.7 เป้าหมายเงินเฟ้อ	124
3.8 บทสรุป : เงินและการเชื่อมโยงผู้คนในระบบเศรษฐกิจ	126
สรุปเนื้อหาบทที่ 3	127
คำถามชวนคิดบทที่ 3	129
รายการหนังสือแนะนำบทที่ 3	130
บทที่ 4 การผลิต : อาหารเกิดขึ้นได้อย่างไร	131
4.1 บทนำ : อาหารของเรามาจากไหน	132
4.2 การผลิตสินค้าเกษตร	133
4.2.1 สินค้าเกษตรมีลักษณะอย่างไร	136

4.2.2 สินค้าเกษตรเกิดขึ้นได้อย่างไร	137
4.2.3 ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรและการตัดสินใจเพื่อทำการผลิต	142
4.2.4 การยกระดับผลผลิตทางการเกษตร	146
4.2.5 การตัดสินใจภายใต้ความเสี่ยง	149
4.3 การตลาดของสินค้าเกษตร	155
4.3.1 หน้าที่ของตลาดสินค้าเกษตร	155
4.4 นโยบายการแทรกแซงตลาดสินค้าเกษตร	159
4.5 ความมั่นคงทางอาหาร	161
4.6 บทสรุป	164
สรุปเนื้อหาบทที่ 4	165
คำถามชวนคิดบทที่ 4	168
รายการหนังสือแนะนำบทที่ 4	168
บทที่ 5 ตลาดและการแข่งขัน : ทำไมสินค้าอุตสาหกรรมจึงมีลักษณะที่ต่างกัน	171
5.1 บทนำ : การแข่งขันทางอุตสาหกรรมในชีวิตประจำวัน	172
5.2 บทบาทของภาคอุตสาหกรรมในเศรษฐกิจไทย	173
5.3 การแสวงหากำไรของผู้ผลิต	181
5.4 โครงสร้างตลาด	186
5.4.1 ประเภทของตลาด	186
5.4.2 สวัสดิการของสังคมและตลาดแข่งขันอย่างสมบูรณ์	189
5.4.3 สวัสดิการของสังคมกับตลาดผูกขาด	190
5.4.4 อุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด	191
5.5 พฤติกรรมการแข่งขันในตลาด	194

5.5.1 พฤติกรรมการแข่งขันทางด้านราคา	195
5.5.2 พฤติกรรมการแข่งขันที่ไม่ใช่ราคา	196
5.6 บทสรุป	199
สรุปเนื้อหาบทที่ 5	200
คำถามชวนคิดบทที่ 5	202
รายการหนังสือแนะนำบทที่ 5	203
บทที่ 6 บทบาทของภาครัฐ : ระบบเศรษฐกิจจำเป็นต้องมีรัฐหรือไม่	205
6.1 บทนำ : รัฐและชีวิตประจำวันในระบบเศรษฐกิจ	206
6.2 เหตุใดประชาชนจึงต้องจ่ายภาษี	207
6.2.1 ประเภทของภาษี	208
6.2.2 คุณสมบัติของระบบภาษีอากรที่ดี	212
6.3 การใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐคืออะไร	218
6.3.1 วัตถุประสงค์การใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐ	221
6.3.2 นโยบายการคลัง	226
6.4 หนี้สาธารณะ	230
6.5 ความล้มเหลวของรัฐ	234
6.6 บทสรุป	235
สรุปเนื้อหาบทที่ 6	236
คำถามชวนคิดบทที่ 6	238
รายการหนังสือแนะนำบทที่ 6	239

บทที่ 7 การแลกเปลี่ยน : สังคมสามารถปิดกั้นการค้าระหว่างประเทศได้หรือไม่	241
7.1 บทนำ : การค้าระหว่างประเทศในฐานะการแลกเปลี่ยนระหว่างระบบเศรษฐกิจ	242
7.2 เหตุใดจึงเกิดการการค้าระหว่างประเทศ	243
7.2.1 ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ	245
7.3 อัตราแลกเปลี่ยน : บทบาทในการการค้าระหว่างประเทศ และปัจจัยกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน	250
7.4 ดุลการชำระเงิน	258
7.5 การค้าระหว่างประเทศ : พัฒนาการและความท้าทาย	261
7.6 บทสรุป	270
สรุปเนื้อหาบทที่ 7	271
คำถามชวนคิดบทที่ 7	272
รายการหนังสือแนะนำบทที่ 7	273
บทที่ 8 งาน : มนุษย์ขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจได้อย่างไร	275
8.1 บทนำ : ความสำคัญของการทำงาน	276
8.2 ตลาดแรงงาน	279
8.2.1 อุปสงค์และอุปทานในตลาดแรงงาน	279
8.2.2 ปัญหาในตลาดแรงงาน	282
8.3 การว่างงาน	286
8.3.1 ประเภทของการว่างงาน	287
8.3.2 อัตราการว่างงาน	288
8.3.3 อัตราการว่างงานตามธรรมชาติ	290
8.4 งานและความท้าทายในศตวรรษที่ 21	295

8.4.1 เศรษฐกิจแบบกึ่งและความไม่แน่นอนเกี่ยวกับสถานะ	296
8.4.2 การถูกแทนที่โดยเครื่องจักรและการตกงาน	298
8.4.3 การทำงานทางไกลและสังคมการทำงานที่เปลี่ยนไป	300
8.5 บทสรุป : ประชาธิปไตยในที่ทำงาน	302
สรุปเนื้อหาบทที่ 8	304
คำถามชวนคิดบทที่ 8	307
รายการหนังสือแนะนำบทที่ 8	308
บทที่ 9 ระบบกรรมสิทธิ์ : สังคมมีวิธีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	
และสิ่งแวดล้อมอย่างไร	309
9.1 บทนำ : การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันของเรา	310
9.2 ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อระบบเศรษฐกิจ	312
9.3 สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม : ความล้มเหลวของตลาด	314
9.3.1 ความล้มเหลวของตลาดและทางแก้ไข : สินค้าสาธารณะ	315
9.3.2 ความล้มเหลวของตลาดและทางแก้ไข : โศกนาฏกรรมของ	
ทรัพยากรร่วม	318
9.3.3 ความล้มเหลวของตลาดและทางแก้ไข : ผลกระทบต่อบุคคลอื่น	323
9.4 สถานการณ์ของสภาวะภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง : การเยียวยาและการปรับตัว	325
9.5 คำสาปจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ	329
9.6 บทสรุป : ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในฐานะภาพสะท้อนบทบาท	
ของกรรมสิทธิ์ในระบบเศรษฐกิจ	333
สรุปเนื้อหาบทที่ 9	334
คำถามชวนคิดบทที่ 9	336

รายการหนังสือแนะนำบทที่ 9	337
บทที่ 10 การพัฒนา : อะไรคือเป้าหมายของระบบเศรษฐกิจ	399
10.1 บทนำ : การพัฒนาในชีวิตประจำวัน	340
10.2 การเติบโตทางเศรษฐกิจ	341
10.2.1 ดัชนีการพัฒนามนุษย์	345
10.2.2 ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ	349
10.3 การเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ	352
10.3.1 จากประเทศการเกษตรสู่ประเทศอุตสาหกรรม	352
10.3.2 การพัฒนาแบบไล่กวดทางเศรษฐกิจ	354
10.4 เป้าหมายการพัฒนายั่งยืน	358
10.5 การพัฒนาเมือง	363
10.6 บทสรุป	366
สรุปเนื้อหาบทที่ 10	367
คำถามชวนคิดบทที่ 10	368
รายการหนังสือแนะนำบทที่ 10	369
ศัพทานุกรม	371
บรรณานุกรม	389